

EUR-20 Wahlberg Jan

08.02.2012
JULKINEN

VASTAANOTTAJA

Eduskunta, Suuri valiokunta

Viite

Asia

Rahoituskehys 2014-2020/Ulkosuhderahoitus

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys ulkosuhderahoituksesta Euroopan unionin rahoituskehyskaudelle 2014-2020.

Osastopäällikkö Jukka Salovaara

Yksikönpäällikkö Jan Wahlberg

LIITTEET UM2012-00176

Asiasanat	rahoituskehykset, ulkosuhteet; rahoitus
Hoitaa	UM, VM
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, PLM, SM, TEM, VNEUS, VTV

EUR-20 Wahlberg Jan

02.02.2012

Asia

Rahoituskehys 2014-2020/Ulkosuhderahoitus

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

EU/2011/2034 - Kehitysyhteistyöinstrumentti (DCI)
EU/2011/2023 - Naapuruusinstrumentti (ENI)
EU/2011/2022 - Laajentumisinstrumentti (IPA)
EU/2011/2032 - Kumppanuusinstrumentti (PI)
EU/2011/2033 - Vakausinstrumentti (IfS)
EU/2011/2031 - Ihmisoikeus- ja demokratiainstrumentti (EIDHR)
EU/2011/2029 - Ydinturvainstrumentti (INSC)
EU/2011/2035 - Grönlanti-instrumentti
EU/2011/2020 - Yhteinen toimeenpanoasetus

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Komissio julkisti 7.12.2011 esityksensä rahoituskehysten 2014-2020 ulkosuhderahoituskokonaisuuteen liittyen. Asian käsittely on alkamassa tätä tehtävää varten perustetussa puheenjohtajan ystävät –ryhmässä. Lisäksi ulkosuhdeinstrumentteja käsitellään asianomaisissa työryhmissä kunkin instrumentin substanssisällön mukaan.

Työ etenee kevään 2012 aikana siten, että kokonaisuudesta pyritään pääsemään mahdollisimman pitkälle yhteisymmärrykseen Eurooppa-neuvostoon 28-29.6.2012 mennessä.

Asiakirjat:

Global Europe : A New Approach to financing EU external action (JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL), COM(2011) 865 final

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
establishing a financing instrument for development cooperation, COM(2011) 840 final

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
establishing a European Neighbourhood Instrument, COM(2011) 839 final

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
on the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II), COM(2011) 838 final

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
establishing a Partnership Instrument for cooperation with third countries, COM(2011) 843 final

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL

establishing an Instrument for Stability, COM(2011) 845 final

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
establishing a financing instrument for the promotion of democracy and human rights
worldwide, COM(2011), 844 final

COUNCIL REGULATION
establishing an Instrument for Nuclear Safety Cooperation, COM(2011) 841 final

COUNCIL DECISION
on relations between the European Union on the one hand, and Greenland and the
Kingdom of Denmark on the other, COM(2011) 846 final

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
establishing common rules and procedures for the implementation of the Union's
instruments for external action, COM(2011) 842 final

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Kehitysyhteistyöinstrumentti (DCI): SEUT 209 artikla, tavallinen lainsäätämismenettely

Naapuruusinstrumentti (ENI): SEUT 209 ja 212 artiklat, tavallinen lainsäätämismenettely

Laajentumisinstrumentti (IPA): SEUT 212 artikla, tavallinen lainsäätämismenettely

Kumppanuusinstrumentti (PI): SEUT 212, 207 ja 209 artiklat, tavallinen lainsäätämismenettely

Vakausinstrumentti (IfS): SEUT 209 ja 212 artiklat, tavallinen lainsäätämismenettely

Ihmisoikeus- ja demokratiainstrumentti (EIDHR): SEUT 209 artikla, tavallinen lainsäätämismenettely

Ydinturvainstrumentti (INSC): Euratomin perustamissopimus 203 artikla, neuvoston yksimielinen päätös
komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan

Grönlanti-instrumentti: SEUT 198-204 artiklat, pöytäkirja (N:o 34) Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä

Yhteinen toimeenpanoasetus: 209 ja 212 artiklat, tavallinen lainsäätämismenettely

Käsittelijät: Ulkoasiainministeriö Jan Wahlberg
Mikael Antell
Johanna Birkstedt
Janina Hasenson
Laura Hassinen
Joonas Heiskanen
Ismo Kolehmainen
Wilfried Krug
Rauno Merisaari
Pauli Mäkelä
Hanna Ojanperä
Marja-Leena Vuorenpää

Valtiovarainministeriö Armi Liinamaa

Suomen kanta ja pääasiallinen sisältö:

1. Johdanto

Komissio julkisti 7.12.2011 esityksensä 7 maantieteellisestä ja temaattisesta ulkosuhderahoitusinstrumentista. Lisäksi komissio teki esityksen Euroopan kehitysrahastosta (josta toimitettu erillinen e-kirje E136/2012) sekä Grönlanti-instrumentista.

Joulukuussa esitetty paketti EU:n ulkosuhderahoitukseksi kehyskaudelle 2014-2020 on kokonaisuudessaan noin 96,2 miljardia euroa jakautuen seuraavasti (muutos rahoituskaudesta 2007-2013, vuoden 2011 hinnoin):

Maantieteelliset instrumentit:

Kehitysyhteistyöinstrumentti DCI	23,3 miljardia (+19%)
Naapuruusinstrumentti ENI (nyk. ENPI)	18,2 miljardia (+23%)
Laajentumisinstrumentti IPA	14,1 miljardia (+8%)
Kumppanuusinstrumentti PI (nyk. ICI)	1,1 miljardia (+230%)

Temaattiset instrumentit:

Vakausinstrumentti IfS	2,8 miljardia (+42%)
Ihmisoikeus- ja demokratiainstrumentti EIDHR	1,6 miljardia (+21%)
Ydinturvainstrumentti INSC	0,6 miljardia (+8%)

Euroopan kehitysrahasto EDF	34,3 miljardia (+13%)
-----------------------------	-----------------------

Grönlanti-instrumentti	0,2 miljardia (-1%)
------------------------	---------------------

EU:n ulkosuhderahoituksen kokonaisuuteen liittyy myös muita instrumentteja. Tällaisia ovat mm. Euroopan Unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä humanitaarisen avun budjetti. Komissio on tehnyt esitykset niihin varattavista määrärahoista tulevalle rahoituskehyskaudelle. Kokonaisuuteen liittyy myös budjetin ulkopuolinen hätäapuvaraus.

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan budjetti YUTP	2,5 miljardia
--	---------------

Humanitaarinen apu	6,4 miljardia
EU:n humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukot EVHAC	0,2 miljardia

Hätäapuvaraus EAR	2,5 miljardia
-------------------	---------------

Käytännössä komission esitys merkitsee, että unionin ulkosuhderahoitus kasvaisi noin neljänneksellä voimassa olevaan kehykseen verrattuna.

Valtioneuvosto katsoo, että riittävien resurssien varmistaminen unionin ulkosuhteiden hoitamiselle on tärkeää tilanteessa, jossa EU:n on lunastettava paikkansa globaaleihin haasteisiin vastaamisessa ja naapurustonsa vakauttamisessa. Euroopan ulkosuhdehallintoa ja EU:n korkeaa edustajaa on tuettava tässä työssä.

Suomi ottaa kantaa ulkosuhderahoituksen rahoitustasoon osana rahoituskehysten kokonaisuutta.

2. Keskeiset muutokset

Keskeisenä rakenteellisena uudistuksena komissio esittää uutta kumppanuusinstrumenttia, jolla tuettaisiin erityisesti taloudellisten intressien edistämistä teollistuvien maiden, nousevien talouksien ja EU:n strategisten kumppanien ml. Venäjän kanssa.

Komission esittämät muutokset liittyvät lähinnä ulkosuhderahoituksen periaatteisiin. Uutta on 1) differentioitu lähestymistapa eli eriyttämisperiaate, jonka mukaan apua allokoidaan kumppanimaan tarpeiden, kykyjen, sitoumusten suorituksen ja mahdollisen EU:n vaikutuksen perusteella; 2) varojen keskittäminen avun

pirstaloitumisen välttämiseksi; 3) uudet mekanismit joustavuuden lisäämiseksi; 4) sääntöjen ja menettelytapojen yksinkertaistaminen; 5) suurempi painotus ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja hyvään hallintoon. Näiden lisäksi tarkoituksena on parantaa EU:n ja jäsenmaiden keskinäistä koordinaatiota EU:n ulkoisen toiminnan vaikuttavuuden ja näkyvyyden lisäämiseksi.

Valtioneuvosto katsoo, että ulkosuhderahoituksessa tuen ehdollisuus on tärkeää, ja sen tulee perustua todelliseen tarpeeseen. Hallinnollisia menettelyjä tulee edelleen yksinkertaistaa.

Ulkosuhderahoitusvälineiden laatuun ja to imivuuteen tulee panostaa saatujen kokemusten pohjalta, huomioiden joustavuus tuen ennakoitavuuden tärkeyttä unohtamatta. Yhteistyökumppanien tulee sitoutua yhdessä asetettuihin tavoitteisiin, joiden saavuttamista tulee arvioida aikaisempaa paremmin uudesta rahoituksesta päätettäessä.

3. Yhteinen toimeenpanoasetus

Komission esitys sisältää tärkeänä uudistuksena toimeenpanoasetuksen, jonka tavoitteena on ennen muuta yksinkertaistaa EU:n ulkoista toimintaa. Asetuksen mukaan rahoitustavat ja toimeenpano tulisi määrittää sen mukaisesti, miten parhaiten saavutetaan asetetut tavoitteet. Yksinkertaistamiseen pyritään saattamalla kaikki ulkosuhdeinstrumentit samojen toimeenpanosääntöjen alle, säilyttämällä koherenssi suhteessa rahoitusasetukseen, harmonisoimalla sääntöjä mahdollisimman pitkälle sekä nopeuttamalla päätöksentekoa.

Asetus kattaa neljä maantieteellistä instrumenttia (DCI, ENI, IPA, PI) ja kolme temaattista instrumenttia (IfS, EIDHR, INSC). Keskeisiä toimeenpanoasetuksen kautta keskusteluun nousevia kysymyksiä ovat delegoidut säädökset, blending ja ehdollisuus.

Komissio esittää delegoitujen säädösten suurempaa hyödyntämistä. Komission esityksen mukaan tietyistä ohjelmointiin kiinteästi vaikuttavista asetuksen ei-olennaisista elementeistä päätettäisiin delegoituina säädöksinä joustavuuden ja päätöksenteon nopeuttamisen lisäämiseksi. Tällaisia elementtejä voisivat olla esimerkiksi maalistat, yhteistyöalueet ja maakohtaiset indikaatiiviset raha-allokaatiot.

Komissio on esittänyt innovatiivisten rahoitusmuotojen ja instrumenttien hyödyntämistä ja mm. sitä, että laina- ja lahja-avun yhdistämiseen (ns. blending) perustuvaa ulkosuhderahoitusta tulisi kasvattamaan tulevaisuudessa rahoituskehyksissä.

Komission esittämän tuen ehdollisuutta voidaan tulkita siten että demokratiauudistuksissa ja yhteisten tavoitteiden toimeenpanossa hyvin edenneet maat voivat saada alunperin ohjelmoitua enemmän tukea. Tämä on tärkeä uusi elementti erityisesti naapuruusinstrumentissa.

Suomi pitää ulkosuhdeinstrumenttien toimeenpanon yhte näistämistä ja yksinkertaistamista sisäänsä hyvänä asiana.

Suomi katsoo kuitenkin, että jäsenvaltioilla tulee olla vahva rooli toimeenpanossa, eikä delegoitujen säädösten kautta tule siirtää toimivaltaa komissiolle. Suomi suhtautuu alustavan varauksellisesti komission esitykseen hyväksyä maalistat, yhteistyöalueet, ja ohjelmakohtaiset indikaatiiviset allokaatiot delegoituina säädöksinä.

Suomen alustavan näkemyksen mukaan blending-rahoituksen kokoon ja käyttötarkoitukseen liittyviä kysymyksiä on tutkittava edelleen, miten esimerkiksi blending-rahoitus kohdistettaisiin maantieteellisesti.

Suomi pitää ehdollisuuden vahvistamista tervetulleena. Pääpaino on positiivisella ehdollisuudella eli uudistuksia toimeenpanonevia maita palkitaan. Lisäksi on tarpeen varata mahdollisuus reagoida kielteiseen kehitykseen esim. uudelleen kohdentamalla tai vähentämällä tukea mailta, jotka rikkovat kansalaistensa perusoikeuksia. Tukea ei kuitenkaan tule lopettaa kokonaan kuin aivan poikkeuksellisessa tilanteessa.

4. Yhteisen toimeenpanoasetuksen kattamat maantieteelliset instrumentit

Kehitysyhteistyöinstrumentti (DCI)

EU:n kehitysyhteistyön pääasiallinen tavoite on Lissabonin sopimuksen mukaisesti köyhyyden vastainen taistelu linjassa vuosituhattavoitteiden saavuttamisen kanssa. Instrumentin ensisijaisena tavoitteena on poistaa köyhyys kumppanimaista ja -alueilta osana kestävästä kehityksestä ja pyrkiä toteuttamaan vuosituhannen kehitystavoitteet sekä edistää demokratiaa, hyvää hallintotapaa ja ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista.

Voimassa oleva kehitysrahoitusinstrumentti (Development Cooperation Instrument, DCI) sisältää viisi maantieteellistä ohjelmaa, viisi temaattista ohjelmaa (ympäristö ja luonnonvarat ml. metsät ja energia, investointi ihmisiin, ruokaturva, muuttoliike- ja turvapaikka-asiat sekä valtiosta riippumattomat ja paikallistoimijat) ja ohjelman tuesta sokeripöytäkirjan allekirjoittaneille 18 Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtiolle.

Kehitysrahoitusinstrumentti DCI tulee komission esityksen mukaan jatkossakin jakautumaan maantieteellisiin ja temaattisiin ohjelmiin. Lisäksi DCI:hin ehdotetaan sisällytettävän uusi pan-afrikkalainen ohjelma, jonka tarkoitus on toimeenpanna yhteistä Afrikka-Eurooppa-strategiaa, erityisesti alueellisen tuen mahdollistamisen kautta.

Kehitysrahoitusinstrumentin varat jakautuvat seuraavasti:

Maantieteelliset ohjelmat	14,0 miljardia
Globaalit julkiset hyödykkeet ja haasteet	6,3 miljardia
josta: Ympäristö ja ilmastonmuutos	31,8 %
Kestävä energia	12,7 %
Inhimillinen kehitys	20,0 %
Ruokaturva ja kestävä maatalous	28,4 %
Muuttoliike ja turvapaikka	7,1 %
(Ainakin 50% varoista edistää ilmastoa ja ympäristöä koskevia tavoitteita)	
Kansalaisyhteiskuntaorganisaatiot ja paikallisviranomaiset	2,0 miljardia
Pan-afrikka lainen ohjelma	1,0 miljardia
DCI kokonaisuudessaan v. 2014-2020:	23,3 miljardia

Komissio esittää, että maantieteellisten ohjelmien kautta annettavan tuen on täytettävä OECD/DAC:n vahvistamat julkisen kehitysavun (ODA) kriteerit. Vähintään 90 prosenttia temaattisiin ohjelmiin tarkoitetuista menoista on suunniteltava siten, että ODA-kriteerit täyttyvät. Temaattisen tuen piiriin kuuluvat kaikki maantieteellisistä instrumenteista apua saavat, paitsi laajentumisinstrumentin alaisuuteen kuuluvat maat.

Yhtenä DCI-asetuksen pääelementeistä on yksinkertaistaminen, joka koskee johdonmukaisesti myös muita rahoituskehysten ohjelmia. Yksinkertaistamista voidaan edistää tekemällä ohjelmoinnista joustavampaa ja vauhdittamalla mm. EU:n ja jäsenmaiden yhteisohjelmointia. DCI:n suurin uutuus on nk. differentaatio- eli eriyttämisperiaate, jonka puitteissa tullaan keskittymään vähiten kehittyneisiin ja matalan tulotason maihin, sekä maihin, jotka ovat kriisissä tai kriisinjälkeisessä tilassa ja täten hauraita.

DCI:n maantieteellisestä ohjelmasta kahdenvälistä apua saavien listalta jäävät pois seuraavat 19 maata: Argentiina, Brasilia, Chile, Kiina, Kolumbia, Costa Rica, Ecuador, Iran, Malesia, Malediivit, Meksiko, Panama, Peru, Thaimaa, Kazakstan, Venezuela ja Uruguay (ylemmän keskitulotason maita) sekä Intia ja Indonesia (keskitulotason maita, joiden BKT on suurempi kuin 1 % globaalista BKT:sta). Näille maille on tarkoitus luoda uudenlaisia kumppanuuksia, erityisesti uuden kumppanuusinstrumentin kautta (Partnership Instrument, PI). Lisäksi nämä maat ovat yhä oikeutettuja tukeen DCI:n temaattisista ja alueellisista ohjelmista. Kahdenvälisen tuen listalta poistuvien maiden kanssa on tarkoitus jatkossa hyödyntää enenevässä määrin innovatiivisia rahoitusmekanismeja, ml. laina- ja lahja-apua yhdistämällä (blending).

Erityisenä huomioonotettavana muutoksena DCI-asetuksessa esitetään lisäksi delegoitujen säädösten suurempaa hyödyntämistä joustavuuden ja päätöksenteon nopeuttamisen lisäämiseksi.

Suomi kannattaa komission esitystä nostaa köyhyyden poistaminen ja vuosittain asetettujen saavuttaminen DCI:n ja EU:n kehitysyhteistyön tavoitteiksi. Tavoitteena tulisi jatkossakin lisäksi olla, että EU:n ulkosuhderahoituksesta yli 90 % on raportoitavissa julkisena kehitysapuna (ODA) OECD:n kriteerien mukaisesti. Tehtyjen sitoumusten mukaisesti EU:n tulee pyrkiä saavuttamaan kollektiivinen 0,7 % ODA-tavoite BKT:stä vuoteen 2015 mennessä.

Suomi pitää komission pyrkimystä eriytettyyn kohteluun kumppanimaiden tarpeiden, kapasiteetin, sitoumusten ja suoritusten perusteella lähtökohtaisen myönteisenä muutoksena. EU:n kehitysyhteistyön tulee keskittyä vähiten kehittyneisiin maihin ja hauraisiin valtioihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siirtymään humanitaarisesta avusta pidemmän aikavälin kehitysyhteistyöhön sekä katastrofivalmiuden kehittämiseen. Katastrofiriskien ennaltaehkäisy tulee valtavirtaistaa EU:n kehitysyhteistyöhön. Maantieteellisissä ohjelmissa tulonjakoa, kumppanimaiden kansallisten resurssien mobilisaatiota ja verotuskysymyksiä tulee korostaa riittävästi.

Temaattisten ohjelmien tulee olla maantieteellisiä ohjelmia täydentäviä, eivätkä ne saa aiheuttaa päällekkäisyyksiä. Temaattisten ohjelmien tulee edistää eri politiikkojen johdonmukaisuutta kehityksen kannalta sekä EU:n sisäisten ja ulkoisten politiikkojen keskinäistä johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä. Suomi pitää lähtökohtaisesti positiivisena komission esitystä siitä, että vähintään 50 % globaaleita hyödykkeitä koskevasta temaattisesta ohjelmasta ajaa ilmasto- ja ympäristötavoitteita.

Kannatamme johdonmukaista EU:n arvojen, kuten demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien edistämistä dialogissa ja yhteistyössä kumppanimaiden kanssa. Kaikissa DCI-ohjelmissa tulee ottaa huomioon komission esityksen mukaiset läpileikkaavat teemat, erityisesti ihmisoikeudet, korostaen niiden yleismaailmallisesti sitovaa luonnetta.

On tärkeää, että DCI on jatkossa mahdollisimman joustava instrumentti, avun ennakoitavuuden merkitystä kuitenkin unohtamatta, pystyen vastaamaan nopeastikin muuttuviin tilanteisiin. Suomi pitää erityisen tärkeänä EU:n ja jäsenmaiden yhteisohjelmoinnin edistämistä, jonka myös osaltaan tulee edesauttaa kehitysyhteistyön rakenteiden ja prosessien yksinkertaistamista, ennakoitavuutta ja joustavuutta.

Euroopan naapuruusinstrumentti (ENI)

Euroopan naapuruusinstrumentti (European Neighbourhood Instrument, ENI) kattaa Euroopan naapuruuspolitiikan kohdemaat (Algeria, Egypti, Israel, Jordan, Libanon, Libya, Marokko, Palestiinalaisalue, Syyria, Tunisia, Armenia, Azerbaidžan, Georgia, Moldova, Ukraina ja Valko-Venäjä). ENI:n maantieteellinen kattavuus poikkeaa nykyisestä Euroopan naapuruus- ja kumppanuusinstrumentista (ENPI) siinä, että EU:n ja Venäjän kahdenvälisen yhteistyön rahoitus on siirretty uuteen kumppanuusinstrumenttiin (PI). Venäjän kahdenvälisen yhteistyön rahoituksen siirtyminen kumppanuusinstrumenttiin, osaksi yhteistyötä muiden teollisuusmaiden kanssa, on linjassa Venäjän taloudellisen vahvistumisen, tasavertaisen aseman ja EU-Venäjä strategisen kumppanuuden kanssa. Kuitenkin edellisen rahoituskehityksen tapaan ENI kattaa alueellisen ja rajat ylittävän yhteistyön (cross-border cooperation, CBC) myös Venäjän kanssa.

Komission ehdotus ENI-instrumentin määrärahasoksi vuosille 2014–2020 on noin kolmanneksen suurempi verrattuna aiemman ENPI-instrumentin rahoitukseen. Huomattava korotus johtuu pääosin Pohjois-Afrikan tapahtumista, mutta määrärahasen korotus hyödyttäneen myös yhteistyötä itäisten naapureiden kanssa.

ENPI-instrumentin 29 temaattista toiminta-aluetta on ENI:ssä supistettu kuuteen tavoitealueeseen: ihmisoikeuksien ja demokratian edistäminen; taloudellisen integraation edistäminen; edellytysten luominen ihmisten välisten yhteyksien kehittämiseksi; kestävä kehitys; luottamusta lisäävien toimien edistäminen; alueellisen ja rajat ylittävän yhteistyön vahvistaminen. ENI-ohjelmat jaetaan kahdenvälisiin, monta valtiota käsittäviin alueellisiin sekä rajat ylittäviin ohjelmiin.

Uusi ENI-instrumentti painottaa aiempaa enemmän taloudellisen tuen kytkentää poliittisiin linjauksiin, tuen ehdollisuutta ja differentiaatiota. Lisäksi instrumentin toimeenpanoprosesseja yksinkertaistetaan ja muutetaan

joustavammaksi EU:n avun toimittamiseksi perille nopeasti erityisesti kriisitilanteessa. ENI:n toimeenpanoa tulee säätelämään uusi yhteinen ulkosuhdeinstrumentin toimeenpanoasetus, mutta rajatylittävälle yhteistyölle laaditaan omat toimeenpanosäännöt. ENI-asetus antaa mahdollisuuden yhdistää ENI-rahoitusta EU:n sisäisiin instrumenteista tulevaan rahoitukseen rajat ylittävää vaikutuksia sisältävien aloitteiden edistämiseksi esim. infrastruktuurin, energian ja liikenteen alalla. Mallina on rajat ylittävä yhteistyö, jossa jo nykyisellä rahoituskehyskaudella on yhdistetty rahoitusta Euroopan aluekehitysrahastosta ja ENPI-instrumentista.

EU:n ulkorajoilla tapahtuva rajat ylittävä yhteistyö jaetaan asetusehdotuksessa aiempaan tapaan jäsenvaltioiden ja kumppanimaiden välisillä maarajoilla tehtävään yhteistyöhön, merirajat ylittävään yhteistyöhön ja rannikkoalueiden yhteistyöhön. Ulkorajayhteistyön osalta esitetään tärkeitä muutoksia yhteistyön tehostamiseksi ja määräysten lähentämiseksi EU:n sisäiseen alueelliseen yhteistyöhön. Muutokset käsittävät mm. helpotuksia koskien merkittävien alueellisten keskusten osallistumista rajat ylittävän yhteistyön ohjelmiin, yhteistä hallintoa (shared management) koskevan säännön soveltamista, sekä kumppanimaiden ja erityisesti Venäjän yhteisrahoitukseen liittyviä sääntöjä. Rajat ylittävän yhteistyön tehokkaan toimeenpanon kannalta avainasemassa ovat myöhemmin laadittavat toimeenpanosäännöt, jotka on esitetty hyväksyttäväksi ns. delegoituna säädöksenä. Rajat ylittävään yhteistyöhön allokoidaan aiempaan tapaan 5% ENI-instrumentin kokonaisbudjetista. Määrärahojen maantieteellinen jako perustuu ensisijassa väestöpohjaan, mutta tarpeen mukaan myös muihin yhteistyöhön vaikuttaviin tekijöihin kuten tuen vastaanottamiskykyyn ja raja-alueiden erityispiirteisiin.

Suomi kannattaa pyrkimyksiä yksinkertaistaa ja tehostaa ENI-instrumentin toimeenpanoa sekä asetu sehdotuksen sisältämää ehdollisuuden ja differentiaation lisäämistä tuen myöntämisessä kumppanimaille.

Asetustasolla ei oteta kantaa rahoituksen jakautumiseen itäisten ja eteläisten naapurien kesken. Suomi korostaa idän riittävän rahoituksen turvaamista.

Venäjä-yhteistyössä Suomi painottaa alueellisen (mm. pohjoinen ulottuvuus) ja rajat ylittävän yhteistyön joustavaa toimeenpanoa. ENI-asetuksen tulee ottaa huomioon Venäjän erityisasema tässä suhteessa. Komissio on ottanut asetusehdotuksessaan melko hyvin huomioon Suomen tekemät rajat ylittävän yhteistyön kehittämistä koskevat ehdotukset.

Ehdotus rahoituksen yhdistämisestä ENI:stä ja EU:n sisäisistä instrumenteista on kiinnostava mm. pohjoisen ulottuvuuden liikenne- ja logistiikkakumppanuuden kannalta.

Laajentumisinstrumentti (IPA)

EU:n neuvoston asetuksella 17.7.2006 perustettu liittymistä valmisteleva instrumentti (Instrument for Pre-accession, IPA) on tarkoitettu EU:n jäsenyyttä valmistelevaksi viitekehykseksi. IPA:n tarkoituksena on tukea EU:n ehdokasmaita ja mahdollisia ehdokasmaita poliittisten, institutionaalisten, oikeudellisten, hallinnollisten, sosiaalisten ja taloudellisten reformien toimeenpanossa.

Komissio esittää, että seitsemänvuotinen strateginen kehys, joka tarkistetaan rahoituskauden puolivälissä korvaisi aiemman kolmivuotisen suunnittelukehyksen, jota tarkistettiin joka vuosi. Näin vähennettäisiin hallinnollista työtä ja edistettäisiin kohdemaiden pitkäjänteisiä projekteja. Esitys mahdollistaisi tarkkaan rajoitetun budjettituen. Taloudellisen tuen myöntämisen ehdoissa korostetaan entistä enemmän edunsaajamaiden toimeenpanemia parannuksia hallinnollisessa kapasiteetissa ja lisääntyvää omistajuutta.

Esityksen mukaan kohdemaita ei enää eroteltaisi eri ryhmiin niiden laillisen statuksen mukaan (ehdokasmaa/potentiaalinen ehdokasmaa) vaan IPA-rahoitusta jaetaan kaikille samoin perustein. Tarkoituksena on estää mm. tiukemman ehdollisuuden aikaansaama hankerahoituksen kariutuminen maan saavuttaessa kandidaattiaseman.

Hankkeiden osalta esitetään vaiheittaista siirtymistä hajautettuun hallintoon riippuen kohdemaan tilanteesta. Komissio ja kohdema valvovat hankkeita. Tarkoituksena on valmistaa maita tilanteeseen, jossa ne ovat EU-jäsenyyden myötä.

Komissio esittää innovatiivisten rahoitusmuotojen lisäämistä alueella. Tavoitteena on myös lisätä yksityistä rahoitusta. Yhteistyötä lisättäisiin muiden avunantajien, kansainvälisten ja muiden rahoitusinstituutioiden kanssa. Tavoitteena on myös vähentää hankkeiden määrää ja byrokratiaa.

Suomi kannattaa yhtä tuki-instrumenttia EU:n jäsenyyttä valmistelevaksi viitekehykseksi Resurssien suuntaamisen tulisi perustua hankkeiden toimeenpanon tehokkuuteen. Suomi kannattaa esitystä, jonka mukaan tietty osa tuesta jätetään allokoidaan ja suunnataan suorituksen mukaan.

Suomi pitää komission esittämiä muutoksia rajat ylittävään yhteistyöhön lähtökohtaisesti oikeansuuntaisina.

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että asetusehdotuksessa esitetään IPA-tuen osalta luovuttavan jaosta potentiaaliset ja varsinaiset ehdokasmaat ja kaikki maat pannaan tuen jaossa samaan kategoriaan. Tuen kohdistaminen riippuu maiden toimeenpanovalmiuksista. Suomi katsoo uudistuksen olevan perusteltua, koska vähitellen kaikki potentiaaliset ehdokasmaat ovat siirtymässä ehdokasmaiksi ja joillain mailla saattaa olla parempi hallinnollinen kapasiteetti tietyntyyppisten hankkeiden toimeenpanemisessa.

EU-varojen hallinnoinnin osalta on tarkkaan arvioitava kunkin maan kapasiteetti ja kypsyys hallinnoida EU-varoja. Suomi pitää tärkeänä, että tukihallintoa hajautetaan edunsaajamaille vain kun on saatu varmuus siitä, että edunsaajamaa pystyy tehokkaasti ja luotettavasti hallinnoimaan tukivaroja. Samalla olisi vältettävä liikaa tukivaroja vievää hallintoa.

Kumppanuusinstrumentti (Partnership Instrument, PI)

Kumppanuusinstrumentti (Partnership Instrument, PI) on komission joulukuussa julkistaman ulkosuhdepaketin merkittävin rakenteellinen uudistus. Komissio esittää, että instrumentilla tuettaisiin erityisesti taloudellisten intressien edistämistä teollistuvien maiden, nousevien talouksien ja EU:n strategisten kumppanien ml. Venäjä kanssa. Lisäksi instrumentilla tuettaisiin EU:n globaalihaasteisiin liittyvää työtä erityisesti Eurooppa 2020 – strategian sektoreilla. Instrumentti kattaisi alueellisesti kaikki kolmannet maat, alueet ja territoriot; instrumentin päätavoite on kuitenkin yhteistyö EU:n strategisten kumppaneiden kanssa. Instrumentti korvaa aiemmin käytössä olleen teollistuneiden ja hyvätuloisten maiden instrumentin (ICI).

Venäjän siirtäminen Euroopan naapurisuus- ja kumppanuusinstrumentista (ENPI) osaksi yhteistyötä muiden teollisuusmaiden kanssa on linjassa Venäjän taloudellisen kehityksen, tasavertaisen aseman ja EU-Venäjä strategisen kumppanuuden kanssa. Kehitysyhteistyöinstrumentista poistuvien keskitulon ja ylemmän keskitulon maiden siirtäminen PI:n piiriin puolestaan heijastaa ko. maiden kasvavaa painoarvoa EU:n ulkosuhteiden agendalla.

Suomi pitää hyvänä sitä, että uusi kumppanuusinstrumentti mahdollistaisi kunkin kumppanuuden erityispiirteiden huomioimisen. Suomi suhtautuu alustavan myönteisesti komission esitykseen.

5. Yhteisen toimeenpanoasetuksen kattamat temaattiset instrumentit

Vakausinstrumentti (IfS)

Vakausinstrumentti (Instrument for Stability, IfS) on tarkoitettu sekä lyhyen aikavälin kriisireagointiin että pitkän aikavälin globaaleihin uhiin kohdistuvaan toimintaan kolmansissa maissa. Instrumenttia on käytetty tilanteissa, joissa muita EU:n mekanismeja ei voida käyttää. Se on suunniteltu vastaamaan maailmanlaajuisiin turvallisuus- ja kehityshaasteisiin, ml. luonnonkatastrofeihin, täydentäen unionin maantieteellisiä instrumentteja. Instrumentin kautta vahvistetaan EU:n valmiutta konfliktien estämiseen sekä rauhan- ja valtioiden rakentamiseen, yhteistyössä kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen, kansalaisyhteiskunnan toimijoiden sekä EU-jäsenvaltioiden kanssa. Pitkän aikavälin uhkista instrumentin varoja käytetään eniten joukkotuhousteiden

leviämisen estämiseen. Odottamattomia kriisitilanteita varten vakausinstrumentin kautta voidaan käynnistää erityistoimia.

Komissio ei esitä vakausinstrumenttiin perustavanlaatuisia muutoksia. Vakausinstrumentin aiempaa korkeampi rahoitusosuus heijastaa aiempaa haasteellisempaa kansainvälistä ympäristöä. Instrumentille halutaan antaa laajemmat mahdollisuudet kriisitilanteisiin vastaamiseen aiempaa joustavammin. Tulevaisuudessa vakausinstrumentille tulisi komission mukaan antaa laajemmat lyhyen aikavälin mahdollisuudet kriisitilanteisiin vastaamiseen, ml. suuret luonnonkatastrofit. Lisäksi komissio esittää synergian parantamista demokratia ja ihmisoikeudet -instrumentin kanssa. Maantieteellisillä instrumenteilla olisi jatkossakin päärooli humanitaarista toimintaa seuraavassa kehitystyössä. Vakausinstrumenttia käytettäisiin tällaisissa tapauksissa ainoastaan, kun ko. instrumentteja ei voida muuten mobilisoida tarpeeksi tehokkaasti.

Tulevalle rahoituskehyskaudelle komissio ehdottaa vakausinstrumentin kehittämistä siten, että se tukee entistä paremmin kokonaisvaltaista EU:n lähestymistapaa konfliktien ehkäisemisessä ja rauhanrakentamisessa sekä kriiseihin ja turvallisuusuuhkiin vastaamisessa, ml. globaalit ja alueet ylittävät turvallisuusuhat. Näiden joukossa on huomioitu ensi kertaa myös ilmastonmuutos. Uutena piirteenä on myös, että EU voi toimia vaihtelevissa turvallisuusolosuhteissa, kun toiminta aiemmin oli rajattu vakaisiin oloihin.

Joustavuutta on tarkoitus parantaa pidentämällä kriiseihin liittyvien toimien enimmäispituutta 30 kuukauteen (aiemmin 24 kk). Lisäksi pitkittyneissä konflikteissa voitaisiin hyödyntää välittömänä reaktiona käynnistetyt erityistuen (Exceptional Assistance Measure) jälkeen vielä toista samantyyppistä tukitoimintaa. Erityisen kiireellisissä tilanteissa komissiolla olisi mahdollisuus käynnistää enintään kolmen miljoonan euron erityistuki ilman erillistä etukäteisilmoitusta. Tämä mahdollistaisi sen, että EU voisi vastata kriisitilanteisiin 48-72 tunnin sisällä.

Komissio kiinnittää huomiota myös pitkän aikavälin toimenpiteisiin, jotka keskittyvät vahvistamaan eri toimijoiden kapasiteettia kriisejä ennen ja jälkeen. Lisäksi vakausinstrumentin pitäisi mahdollistaa komission mukaan EU:n asianmukainen tартtuminen maailmanlaajuisiin turvallisuusuuhkiin ja riskeihin. EU:n tulisi myös tukea toimia kaikissa hauraimissa ja kehittyvissä maissa riippumatta siitä ovatko ne teollistuneita tai mahdollisia unionin jäsenvaltioita.

Komissio katsoo lisäksi, että koska monet alueet ylittävät uhat ja riskit ovat EU:n ulkoisten turvallisuusprioriteettien kärjessä, vakausinstrumentti voisi myötävaikuttaa Euroopan turvallisuusstrategiaan ja EU:n sisäisen turvallisuuden strategian ulkoiseen ulottuvuuteen.

Valtioneuvosto katsoo, että komission ehdotukset vastaavat hyvin Suomen keskeisiä tavoitteita. Tavoitteena on vakausinstrumentin joustava ja riittävän yksinkertainen käyttö, jotta se on tarvittaessa nopeastikin käytettävissä. Tämä myös edistäisi avun tehokkuutta ja synergiaetujen hyödyntämistä.

Ihmisoikeus - ja demokratia-instrumentti (EIDHR)

Komissio esittää Euroopan ihmisoikeus- ja demokratiainstrumentin (European Instrument for Democracy and Human Rights, EIDHR) jatkumista itsenäisenä instrumenttina. Erillisen instrumentin kautta EU:n rahoitustuki kolmansissa maissa toimiville ihmisoikeus- ja demokratia toimijoille on mahdollista myös ilman kolmannen maan erillistä hyväksyntää.

Kyseessä on globaali instrumentti (pois lukien EU-maiden omiin ihmisoikeus- ja demokratiatilanteisiin liittyvä toiminta) ja instrumentin välttämättömyyttä perustellaan suhteessa läheisyysperiaatteeseen sillä, että yksittäisillä jäsenmailla ei ole mahdollisuuksia samanlaiseen globaaliin kattavuuteen.

Komission esityksen mukaan EIDHR:stä tehtäisiin entistä joustavampi ja se tulisi keskittymään vahvemmin vaikeimpiin maihin ja hätätilanteisiin. Joustavuutta lisättäisiin mm. ad hoc-avustuksien kautta kiireisissä tilanteissa ja rahastojen kautta, epävirallisten kumppanuuksien tukemiseksi. Lisäksi varoja voidaan suunnata uudelleen projektien sisällä, apu pikaista suojelua tarvitseville ihmisoikeuspuolustajille mahdollistetaan ja rahoitusta voidaan myöntää suoraan tilanteissa, joissa hakumenettelyjä ei voida suorittaa.

Temaattisissa painotuksissa ei ole merkittäviä muutoksia. Merkittävä osa tuesta on edelleen tarkoitus kanavoida EU:n maaedustustojen kautta paikallisille järjestöille. EU:n vaalitarkkailumissiöt rahoitetaan edelleen instrumentin sisältä. Tuki on tarkoitus ohjata edelleen pääosin ihmisoikeus- ja demokratiatyötä tekeville järjestöille.

Suomen ihmisoikeuspolitiikan kannalta olennaisista ja EU:n sisällä toisinaan ongelmallisista kysymyksistä: (a) alkuperäiskansojen oikeudet on kirjattu tekstiin Suomen kannalta tyydyttävässä, kollektiivioikeudet sisältävässä muodossa; (b) tuki taloudellisille, sosiaalisille ja sivistyksellisille (TSS-) oikeuksille on asetuksen mukaan mahdollista, mutta niitä ei ole huomioitu esim. demokratia- tai oikeusvaltiotukea koskevissa kohdissa; (c) seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä on mainittu yhtenä syrjinnän vastaisen toiminnan muotona, jota on mahdollista tukea instrumentin kautta; ja (d) naisten seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksia ei erikseen mainita, vaan tähän liittyviä kysymyksiä käsitellään naisiin kohdistuvan väkivallan (negatiivisten velvoitteiden) näkökulmasta.

Suomi kannattaa jatkossakin erillistä demokratia- ja ihmisoikeusinstrumenttia sekä instrumentin täydentävää luonnetta niin, että demokratia- ja ihmisoikeusvaikutteista tukea sisältyy ensisijaisesti ja kattavasti muiden instrumenttien toimeenpanoon.

Suomi painottaa haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien, kuten alkuperäiskansojen sekä seksuaalisten ja muiden vähemmistöjen oikeuksien riittävää huomiointia.

Suomi pyrkii vahvistamaan ihmisoikeuksien jakamattomuutta kiinnittämällä huomiota taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien huomioimiseen mahdollisimman kattavasti annettavassa demokratia- ja ihmisoikeustuessa.

Suomi kannattaa komission esityksiä EIDHR:n kehittämiseksi vastaamaan entistä paremmin ja joustavammin nopeasti muuttuviin demokratiaprosesseihin ja ihmisoikeustilanteisiin vaikeissakin olosuhteissa sekä lisäämään EU:n poliittisten linjausten, kannanottojen ja annettavan tuen keskinäistä johdonmukaisuutta ja toiminnan uskottavuutta.

Ydinturvayhteistyöinstrumentti (INSC)

Ydinturvayhteistyöinstrumentin (Instrument for Nuclear Safety Cooperation, INSC) avulla EU edistää kolmansissa maissa ydin- ja säteilyturvallisuutta, käytetyn ydinpolttoaineen ja ydinjätteen vastuullista ja turvallista hallintaa, entisten ydinvoimalaitosten turvallista käytöstä poistoa ja tehokkaita ydinmateriaalin suoja-toimenpiteitä. Yhteistyö kohdistui aikaisemmin itäiseen Keski-Eurooppaan ja entisen Neuvostoliiton alueelle; nyt sitä voidaan kohdistaa kaikkiin EU:n ulkopuolisiin maihin, etusijalla laajentumis- ja naapurustomaat sekä taloudellisesti heikommassa asemassa olevat maat.

Yhteistyö ydinturvallisuus- ja ydinmateriaalin suoja-toimenpidekysymyksissä aloitettiin kolmansien maiden kanssa TACIS- ja PHARE-ohjelmien puitteissa 1990-luvun alussa. Vuodesta 2007 lähtien yhteistyötä kolmansien maiden kanssa on rahoitettu INSC-instrumentin kautta sekä IPA:n (Instrument for Pre-Accession Assistance) kautta liittymisprosessissa olleiden maiden kanssa.

Komissio ehdottaa nyt uutta INSC-säännöstöä, jolla yhdistettäisiin nykyiset INSC- ja IPA- ydin- ja säteilyturvallisuusohjelmat. Ehdotuksessa viitataan mahdollisuuteen auttaa myös kehittyneempiä ja rikkaampia maita onnettomuustilanteessa (vrt. Fukushima onnettomuus).

Valtioneuvosto pitää kannatettavana nykyisten ohjelmien yhdistämistä ja yhteistyön maakohtaista laajentamista.

6. Grönlanti-instrumentti

Grönlanti-instrumentilla EU pyrkii tukemaan kestävän ja monipuolisen talouden luomista, kehittämään työvoiman koulutusmahdollisuuksia, lisäämään IT-resursseja sekä vahvistamaan Grönlannin oman hallinnon edellytyksiä valvoa meneillään olevaa Grönlannin mineraali-, energia- ja muiden luonnonvarojen teollista hyödyntämistä. EU:n Grönlanti-instrumentti ei kata kalastuskysymyksiä vaan niistä on erillinen sopimus.

Vuoden 1982 Grönlannin sopimuksen mukaan Grönlanti ei ole EU:n osa, vaan jäsenmaa Tanskan kautta assosioitunut alue merentakaisen alueiden tapaan. EU:n ja Grönlannin ja Tanskan kumppanuus toteutetaan vuoropuheluna ja yhteistyönä globaalikysymyksissä kuten energia, ilmasto ja ympäristömuutokset sekä luonnonvarat, merenkulku, tutkimus ja innovaatiot. Tanska on ilmaissut periaatteellisen tukensa komission Grönlanti-instrumenttia koskeville suunnitelmille.

Komissio esittää, että EU:n finanssiapu Grönlannille olisi yhteensä 218 milj. euroa seuraavana viisivuotiskautena. Tanskan vuosittainen erittelemätön budjettituki Grönlannille on nykyään 450 milj. euroa.

Valtioneuvosto suhtautuu alustavan myönteisesti komission Grönlanti-instrumenttia koskeviin esityksiin.

7. Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan budjetti (YUTP)

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) budjetti huomioidaan komission 7.12.2011 tekemässä esityksessä siihen tulevalle rahoituskehyskaudelle varattavien määrärahojen osalta. YUTP -budjetista rahoitetaan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimia, joihin ei liity sotilaallisia tai puolustuksellisia ulottuvuuksia. Tällaisia toimia ovat esimerkiksi EU:n siviilikriisinhallinnan operaatiot, asensulkuun ja aseidenriisuntaan liittyvät toimet sekä EU:n erityisedustajat.

Muutoksena monivuotisen rahoituskehyksen säätelyyn komissio ehdottaa, että YUTP -budjetille luotaisiin minimisumma. Lisäksi YUTP -budjettimenot asetettaisiin kokonaisuudessaan yhteen budjettikohtaan. Summa kattaisi sekä ennustettavat tarpeet että liikkumavaran odottamattomille toiminnoille. Mitään varoja ei merkittäisi erillisenä varauksena.

YUTP-toiminnot liittyvät läheisesti muista unionin instrumenteista, erityisesti vakausinstrumentista, rahoitettuihin toimiin, jotka keskittyvät institutionaalisen kehityksen puutteeseen sekä köyhyyteen konfliktien perimmäisinä syinä.

Suomi pitää tärkeänä, että YUTP-budjetti on kestävä ja joustava nopeita toimia vaativien tilanteiden varalta. Unionin siviilikriisinhallinnalle sekä joukkotuhuose- ja pienasestrategioiden toimeenpanolle on varmistettava yhteinen rahoitus. Myös rahoitusinstrumenttien koherenssin parantaminen on keskeistä ja eri rahoitusinstrumenttien koordinoitua käyttöä on vahvistettava.

EU:n eri rahoitusinstrumenttien koordinoitua käyttöä konfliktialueilla ja hauraissa tilanteissa tulee vahvistaa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota YUTP-budjetin ja vakausinstrumentin koordinoituun käyttöön. Konfliktien ennaltaehkäisyyn ja rauhanrakentamiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota myös pidemmän aikavälin temaattisten ja alueellisten instrumenttien puitteissa.

8. Humanitaarisen avun instrumentti

Humanitaarisen avun instrumentista rahoitetaan tarvepohjaisesti hätäapua luonnonkatastrofien tai aseellisten konfliktien uhreille kehitysmaissa. Humanitaarinen apu on Lissabonin sopimuksen mukaisesti riippumaton muusta EU:n ulkoisesta toiminnasta. Humanitaarisen avun instrumentin asetus ei ole riippuvainen rahoituskehyskaudesta ja sen uudistamista valmistellaan rahoituskehysneuvotteluista erillisenä. Komission esitys asiasta saadaan keväällä 2012.

Humanitaarisen avun lisäksi EU:n uusille humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukoille (European Voluntary Humanitarian Aid Corps, EVHAC) ehdotetaan kohdennusta.

Valtioneuvosto katsoo, että humanitaarisen avun riippumattomuus ja epäpoliittisuus tulee jatkossakin turvata.

Kansallinen käsittely:

Ulkosuhdejaosto ja budjettijaosto 3.2.2012

Agenda-johtoryhmä 7.2.2012

Taloudelliset vaikutukset:

Komission ehdotusten taloudelliset vaikutukset selviävät vasta rahoituskehysneuvottelujen lopputuloksen selvittyä. Taloudellisiin vaikutuksiin vaikuttavat erityisesti rahoituskehyksen kokonaistaso, rahoitusjärjestelmä ja sektoripoliittiset ratkaisut. Kuluvalle rahoituskehyskaudella Suomen osuus EU:n budjetista on noin 1,6%.

Asiasanat Hoitaa	rahoituskehykset, ulkosuhteet; rahoitus UM, VM
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, PLM, SM, TEM, VNEUS, VTV
